

DZHEDZHULA Olena - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Mathematics, Physics and Computer Technologies of Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: DzedzhulaO@ukr.net.

KOBZAR Valentina Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Lecturer of Technological and Industrial College of Vinnytsia National Agrarian University (21021, Vinnytsia, 8, Yunost Avenue), e-mail: valcob84@gmail.com.

ДЖЕДЖУЛА Елена Михайловна – доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой математики, физики и компьютерных технологий Винницкого национального аграрного университета (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: DzedzhulaO@ukr.net.

КОБЗАРЬ Валентина Николаевна – кандидат педагогических наук, преподаватель Технологически-промышленного колледжа Винницкого национального аграрного университета (21021, г. Винница, просп. Юности, 8), e-mail: valcob84@gmail.com.



УДК: 330.3-047.44:658.152(477)
DOI: 10.37128/2411-4413-2019-7-6

**ОЦІНКА СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ
РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ©**

МУЛИК Т.О.,
кандидат економічних наук, доцент
завідувач кафедри аналізу та статистики,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

Проведено оцінку та визначено перспективи розвитку інвестиційної діяльності підприємств України. Проаналізовано динаміку обсягу капітальних інвестицій в Україні за видами економічної діяльності та за видами активів протягом 2014 - 2018 років. Оцінено динаміку обсягів іноземних інвестицій в Україну, що надавались з різних країн світу, проаналізовано обсяги інвестицій з країни, що є найбільшими інвесторами, проаналізовані обсяги іноземних інвестицій за видами економічної діяльності. Визначено, що Україна залишається інвестиційно привабливою країною, що прослідковується у даних представлених у різноманітних міжнародних рейтингах. Зазначено, що для поліпшення інвестиційного клімату в країні назрілим є питання вдосконалення організаційної та нормативно-правової бази для підняття дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату та формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Визначено ряд позитивних кроків у цьому напрямі. Охарактеризовані шляхи, що сприятимуть стабільному розвитку економіки України та активізації інвестиційної діяльності, в напрямі захисту прав інвесторів. Визначено, що одним із інструментів, що дозволить залучити в державний сектор економіки додаткові інвестиційні ресурси та сприятиме розвитку партнерських відносин держави та бізнесу, є державно-приватне партнерство. Представлені погляди науковців та автора з приводу поліпшення та активізації інвестиційної діяльності в Україні.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, інвестиції, інвестиційні ризики, інвестиційна активність, інвестиційне середовище.

Табл.: 4. Рис.: 1. Літ.: 11.

**ASSESSMENT OF THE STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF UKRAINIAN
ENTERPRISES INVESTMENT ACTIVITIES**

MULYK Tetiana,
Candidate of Economic Sciences, PhD, Associate Professor,
Head of the Analysis and Statistics Department,
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsia)

The prospects of development of Ukrainian enterprises investment activity were evaluated and determined. The dynamics of capital investments in Ukraine by the types of economic activity and by the types of assets during 2014 - 2018 are analyzed. The dynamics of foreign investments in Ukraine provided from different countries of the world is estimated, the volume of investments from the country that is the largest investor is analyzed, and the volume of foreign investments by the types of economic activity is analyzed. It is determined that Ukraine remains an attractive investment country, which is followed by data presented in various international rankings. It is noted that in order to improve the investment climate in the country, there is an issue of improving the organizational and regulatory framework for raising the capacity of mechanisms to ensure a favorable investment climate and forming the basis for preserving and improving the competitiveness of the domestic economy. A number of positive steps in this direction were identified. The ways that will contribute to the stable development of the Ukrainian economy and the activation of investment activities in the direction of investor protection are characterized. It is determined that one of the tools that will attract additional investment resources to the public sector of the economy and promote the development of partnerships between the state and business is public-private partnership. The views of scientists and the author on improvement and activation of investment activity in Ukraine are presented.

Keywords: investment activity, investment attractiveness, investments, investment risks, investment activity, investment environment.

Tab.: 4. Fig.: 1. Lit.: 11.

ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ И ПЕРСПЕКТИВ РАЗВИТИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

МУЛЫК Т.А.,

*кандидат экономических наук, доцент
заведующая кафедрой анализа и статистики
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

Проведена оценка и определены перспективы развития инвестиционной деятельности предприятий Украины. Проанализирована динамика объема капитальных инвестиций в Украине по видам экономической деятельности и по видам активов в течение 2014 - 2018 годов. Оценена динамика объемов иностранных инвестиций в Украину, которые предоставлялись из разных стран мира, проанализированы объемы инвестиций из стран являющимися крупнейшими инвесторами, проанализированы объемы иностранных инвестиций по видам экономической деятельности. Определено, что Украина остается инвестиционно привлекательной страной, что прослеживается в данных представленных в различных международных рейтингах. Отмечено, что для улучшения инвестиционного климата в стране, назрел вопрос совершенствования организационной и нормативно-правовой базы для поднятия дееспособности механизмов обеспечения благоприятного инвестиционного климата и формирования основы сохранения и повышения конкурентоспособности отечественной экономики. Определен ряд позитивных шагов в этом направлении. Охарактеризованы пути, способствующие стабильному развитию экономики Украины и активизации инвестиционной деятельности, в направлении защиты прав инвесторов. Определено, что одним из инструментов, что позволит привлечь в государственный сектор экономики дополнительные инвестиционные ресурсы и способствовать развитию партнерских отношений государства и бизнеса, является государственно-частное партнерство. Представленные взгляды ученых и автора по поводу улучшения и активизации инвестиционной деятельности в Украине.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, инвестиционная привлекательность, инвестиции, инвестиционные риски, инвестиционная активность, инвестиционная среда.

Табл.: 4. Рис.: 1. Лит.: 11.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Розвиток держави неможливий без достатнього рівня інвестицій, спрямованості їх в пріоритетні галузі національного господарства та ефективного використання.

Інвестиції являють собою чинник прогресивного розвитку будь-якої економічної системи. Зазвичай, інвестиції вкладаються з метою розширення виробництва, підвищення якості організації та управління на підприємстві, а також удосконалення технологічного процесу суб'єктів господарювання. Інвестор, який вкладає кошти, ризикує вкладеними коштами, оскільки

інвестиційний процес надзвичайно складно спрогнозувати. Інвестор завжди може втратити вкладені кошти. Важливе значення при прийнятті рішення про вкладання коштів має інвестиційний клімат підприємства, галузі, регіону та країни загалом [1, с.124].

Нажаль сьогодні, внаслідок політичної, соціальної, екологічної та економічної нестабільності, спостерігається слабкий інвестиційний клімат, який означає неспроможність нарощувати інвестування. Це підштовхує до того, що в Україні вкрай необхідна швидка та якісна розбудова інвестиційних процесів. Тому важливо дослідити питання щодо стану інвестиційної діяльності підприємств України та визначити перспективи її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття. Інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість та інвестиційна безпека є предметом досліджень багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Так, питання та проблеми інвестиційної діяльності підприємств в Україні висвітлювались у працях таких науковців: Ст. Геєць, Л.Дж. Гитман, А. Гальчинський, М. Денисенко, М. Кондратьєв, П. Петров, А. Музиченко, Г. Савицька, Т. Ткаченко, А. Пересада, В. Шевчук, А. Суханова [6], Т. Ткаченко [8], І. Гончарук [8], Т. Шталь [9], В. Доброскок [9], О. Очередько [10]. Вирішенню проблеми забезпечення інвестиційної привабливості підприємства присвячено праці: Л. Алексєнко, Н. Макарій, С. Супрун, В. Пахомов, Н. Трясціна, В. Хазанова, В. Федоренка, Е. Хрустальов, І. Боярка [11], Л. Гриценка [11] та ін. Дослідження інвестиційних ризиків знайшло своє відображення в працях таких дослідників та економістів: І. Бланк, А. Єпіфанов, Л. Шапкін, Е. Андрєєва, Л. Валінурова, Р. Карпінський, Б.М. Щукін, В. Кучменко О. [1] та ін.

В літературі також зустрічається багато праць, що присвячені вирішенню проблем обліково-аналітичного забезпечення інвестиційної діяльності підприємств. Значний внесок у дане дослідження зробили: Ф. Бутинець, Г. Кірейцев, Я. Крупка, Л. Гнилицька, О. Гудзинський, М. Дем'яненко, М. Пушкар, П. Саблук, В. Самочкін, М. Чумаченко, Н. Правдюк, Т. Плахтій, Т. Мулик [2], О. Подолянчук, О. Томчук та інші.

Незважаючи на всебічне висвітлення проблем інвестиційної діяльності в економічній літературі дана проблематика залишається актуальною. Бо економіка країни та її складові елементи динамічно розвиваються, і є необхідність проведення систематичного моніторингу, оцінки та досліджень в сфері інвестиційної діяльності та відстеження тенденцій в галузі інвестування в національну економіку а також розробка рекомендацій щодо перспектив розвитку інвестиційної діяльності, враховуючи сучасну ситуацію.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є оцінка стану та перспектив розвитку інвестиційної діяльності підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. В умовах трансформації економіки країни та її інтеграції у світовий простір від ефективності інвестиційної політики залежить рівень виробництва, технічного оснащення підприємств, перспектива структурної перебудови економіки, рішення екологічних та соціальних проблем, модернізації виробництва тощо. Інвестиції слугують підґрунтям розвитку не лише суб'єктів господарювання окремих галузей, а й економіки країни в цілому.

Визначаючи роль та значення капітальних інвестицій науковці Гуцаленко Л., Василевський М., Мулик Т., Марчук У. та Мулик Я. зазначають, що розвиток підприємств поліпшується безпосередньо за рахунок придбання та модернізації основних засобів виробничого та невиробничого призначення, їх реконструкції та технічного переобладнання. Капітальні інвестиції і є тим самим каталізатором розширення можливостей підприємства, що сприяє розвитку підприємства та їх економіки в цілому. Використання застарілих основних засобів та технологій виробництва призводить до виробництва неякісної, а тим самим не конкурентоспроможної продукції, таким чином знижуючи інвестиційну привабливість [2, с. 81].

Проаналізуємо динаміка обсягу капітальних інвестицій в Україні за видами економічної діяльності протягом 2014 - 2018 років (табл. 1).

Так, загальний обсяг інвестицій по всіх галузях економіки зріс на 47308 млн. грн., що більше проти 2014 року майже в 3,5 рази. В галузі сільського, лісового та рибного господарства інвестиції збільшились на 46671 млн. грн. Суттєвий ріст також спостерігається в будівництві (+31102 млн. грн.), в промисловості (+ 16726 млн. грн.), в тимчасовому розміщуванні й організації харчування (+ 111532 млн. грн.). Тобто протягом досліджуваного період спостерігається ріст капітальних інвестицій.

Таблиця 1

**Капітальні інвестиції України
за видами економічної діяльності, за 2010-2018 роки, млн. грн.**

Види економічної діяльності	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення 2018 р. до 2014 р. (+,-)
Усього	18796	30155	50484	64243	66104	47308
Сільське, лісове та рибне господарство	18388	29310	49660	63401	65059	46671
у т.ч. сільське господарство, мисливство та надання послуг	86242	87656	117754	143300	199896	113654
Промисловість	13487	13548	21291	18927	30213	16726
з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	36057	43464	44444	52176	55994	19937
Будівництво	20716	20663	29957	33665	51818	31102
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	15498	18704	25107	37944	50078	34580
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1482	1393	1478	2134	2675	1193
Тимчасове розміщування й організація харчування	40629	71081	89992	115000	152161	111532
Інші види економічної діяльності	18796	30155	50484	64243	66104	47308

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Дані табл. 2 свідчать, що найбільше інвестицій вкладено в матеріальні активи, їх сума зросла за період 2014-2018 років на 330300 млн. грн. Серед них найбільше зросли інвестиції у машини, обладнання та інвентар (+118701,6 млн. грн.), транспортні засоби (+60095,8 млн. грн.), інженерні споруди (+64715,5 млн. грн.), нежитлові будівлі (+47986,4 млн. грн.).

Таблиця 2

Капітальні інвестиції за видами активів за 2010-2018 роки млн. грн.

Види активів	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення 2018 р. до 2014 р. (+,-)
Усього	219419,9	273116,4	359216,1	448461,5	578726,4	359306,5
інвестиції в матеріальні активи	212035,1	254730,9	347390,5	432039,5	542335,1	330300,0
житлові будівлі	33177,0	45609,8	44864,9	53371,8	57395,9	24218,9
нежитлові будівлі	40859,7	43330,9	59398,3	65605,2	88846,1	47986,4
інженерні споруди	46599,3	50948,7	67517,1	78563,5	111314,8	64715,5
машини, обладнання та інвентар	68948,8	84423,2	123133,3	154721,7	187650,4	118701,6
транспортні засоби	13830,4	19650,0	36685,7	60123,9	73926,2	60095,8
земля	999,3	1441,8	1915,8	1994,0	1673,1	673,8
довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	2034,2	2762,6	3162,7	3727,9	4528,3	2494,1
інші матеріальні активи	5586,4	6563,9	10712,7	13931,5	17000,3	11413,9
інвестиції в нематеріальні активи	7384,8	18385,5	11825,6	16422,0	36391,3	29006,5
з них						
права на комерційні позначення, об'єкти власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо	2974,3	12457,8	4180,8	5717,7	23804,4	20830,1
програмне забезпечення та бази даних	3207,3	4908,4	6315,5	8196,4	9476,4	6269,1

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Серед інвестицій в нематеріальні активи, найбільша вартість припадає на права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо, які зросли за період дослідження на 20830,1 млн. грн. а також на програмне забезпечення та бази даних, де інвестиції зросли на 6269,1 млн. грн.

Натомість іноземні інвестиції, що надавались з різних країн світу навпаки зменшились (рис.1). Як бачимо, прямі інвестиції, що надійшли в Україну протягом 2010-2018 років зменшились на 6701,0 млн. дол. США. Дані рис. 1 свідчать також, що з 2010 по 2014 роки спостерігається підйом інвестицій, так, якщо в 2010 р. вони становили 38992,9 млн. дол. США, то в 2014 – 53704, млн. дол. США. З 2015 р. інвестиції приблизно знаходять на одному рівні – більше як 30 млрд. дол. США.

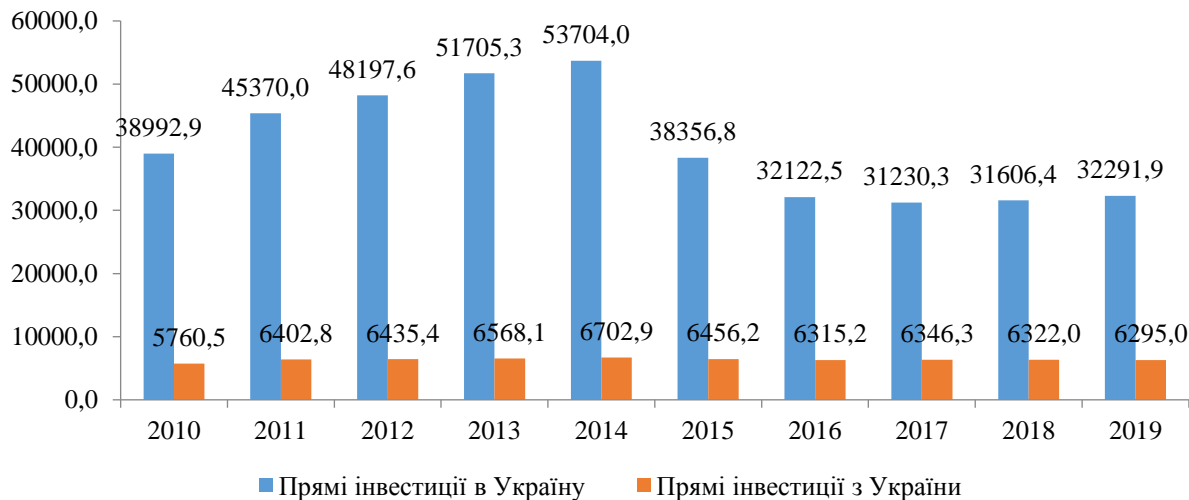


Рис. 1. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) станом на 01.01. відповідного року (2010-2019рр.), (млн.дол. США)

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Найбільшими країнами-інвесторами залишаються (табл. 3) Кіпр, Нідерланди, Велика Британія, Німеччина, Швейцарія та інші. Проте, дані таблиці свідчать також про скорочення обсягів інвестицій з цих країн. Так, інвестиції з Кіпру протягом 2014-2019 років зменшились на - 8846, 1 млн. дол. США, з Нідерландів на – 1946,6 млн. дол. США, з Великої Британії на – 812,3 млн. дол. США, з Німеччини на – 1240,2 млн. дол. США, з Австрії на – 1308,4 млн. дол. США, з Франції на – 884,5 млн. дол. США.

Найбільше інвестицій було спрямовано у промисловість, торгівлю, операції з нерухомим майном, фінансову та страхову діяльність (табл. 4).

Таблиця 3

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з країн світу в економіці України (2014-2019), млн. дол. США

Країни	Обсяги на 1 січня						Відхилення 2019 р. до 2014 р. (+,-)
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Усього	53 704,0	38 356,8	32 122,5	31 230,3	31 606,4	32 291,9	-21 412,1
в т. ч. найбільші країни-інвестори							
Кіпр	17 725,6	11 971,6	9 894,8	8 785,5	8 932,7	8 879,5	-8 846,1
Нідерланди	9 007,5	6 887,3	6 090,3	6 028,4	6 395,0	7 060,9	-1 946,6
Велика Британія	2 768,2	2 146,2	1 785,2	1 947,0	1 944,4	1 955,9	-812,3
Німеччина	2 908,4	2 110,6	1 604,9	1 564,2	1 682,9	1 668,2	-1 240,2
Швейцарія	1 351,0	1 391,7	1 391,0	1 436,9	1 515,9	1 540,7	189,7
Віргінські Острови	2 275,9	1 988,3	1 715,0	1 682,3	1 358,4	1 311,4	-964,5
Австрія	2 314,0	1 351,5	1 152,6	1 099,9	1 038,8	1 005,6	-1 308,4
Франція	1 520,5	1 341,9	1 299,1	615,6	723,4	636,0	-884,5
Беліз	1 026,6	652,5	535,1	604,2	532,3	439,1	-587,5
США	934,7	789,1	717,2	585,2	517,4	488,9	-445,8

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Отже, не дивлячись на ситуацію що склалась на вітчизняному інвестиційному ринку, за словами експертів, Україна залишається інвестиційно привабливою країною. Це також прослідковується у даних представлених у різноманітних міжнародних рейтингах.

Так, у рейтингу Doing Business 2019 Україна піднялась на +5 пунктів і посіла 71 позицію зі 190 країн світу. Країна продемонструвала найбільше зростання в таких категоріях, як оподаткування (зростання на 110 позицій, 54 місце), міжнародна торгівля (+70 позицій, 78 місце) і захист прав інвесторів (+56 позицій, 72 місце) [4].

Таблиця 4

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності (2014-2019) млн. дол. США

Види економічної діяльності	Обсяги прямих інвестицій на початок року						Відхилення 2018 р. до 2014 р. (+,-)
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Усього	53704	38357	32123	31230	31606	32292	-21412
Сільське, лісове та рибне господарство	776,9	617	502,2	586,2	578,6	560,9	-216
Промисловість	17681	12419	9893,6	9667,6	10544	10655	-7026
з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	3228	2706,4	2419	2530,5	2758,4	2778	-450
Будівництво	1580	1301,9	1104,1	1043,3	919,5	925,5	-654,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	6807,8	6037,6	5247,4	5106,5	4957,8	5383	-1425
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1535,3	1355,5	1088	1086	985,3	997	-538,3
Тимчасове розміщування й організація харчування	446,5	382,3	332,6	330	343,3	343,4	-103,1
Інші види економічної діяльності	24876	16243	13955	13411	13278	13427	-11449

Джерело: побудовано автором на основі [3]

Також, слід відзначити, що рейтингове агентство Moody's Investors Service підвищило суверенний рейтинг України. Він змінився з Caa2 до Caa1, що означає зміну прогнозу з "позитивного" на "стабільний"[4].

12 квітня 2019 року Standard & Poor's підтвердило довгостроковий та короткостроковий суверенний кредитний рейтинг України в іноземній та національній валютах на рівні «В-/В». Прогноз стабільний [4].

Крім того, Україна посіла 83 місце з 140 в рейтингу Глобальної конкурентоспроможності економіки (Global Competitiveness Index). У рейтингу із 140 країн Україна знаходиться на 110 місці за рівнем державних інститутів, на 57 місці – з розвитку інфраструктури, на 77-му - за рівнем адаптації сучасних технологій, а також макроекономічна стабільність - 131 місце, охорона здоров'я – 94 місце, освіта – 46 місце, ринок товарів – 73 місце, ринок праці - 66 місце, фінансова система – 117 місце, обсяг ринку – 47 місце, динаміка бізнесу – 86 місце, здатність до інновацій – 58 місце [4].

Ми погоджуємось з думкою науковців та експертів, які вважають, що для поліпшення інвестиційного клімату в країні назрілим є питання вдосконалення організаційної та нормативно-правової бази для підняття дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату та формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Необхідно зазначити, що ряд позитивних кроків у цьому напрямі вже здійснено [4]:

- 31.05.2016 прийнято Закон України № 1390-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій", з метою спрощення порядку залучення іноземних інвестицій та унеможливлення прояв ознак корупції при їх державній реєстрації;

- 23.05.2017 Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення бар'єрів для залучення іноземних інвестицій». Законом врегульовано базові аспекти оформлення дозволу на застосування праці іноземців та посвідки на тимчасове проживання, що спростить залучення іноземних менеджерів та іноземних

кваліфікованих працівників, що необхідно на перших етапах розвитку дочірнього підприємства в Україні. Також, Законом надається право отримувати посвідку на тимчасове проживання в Україні іноземним інвесторам, які мають істотну участь в українських підприємствах, але не працюють в Україні;

- 26.05.2017 підписано Угоду про заохочення та захист інвестицій між Україною та Фондом Міжнародного розвитку ОПЕК. Угода передбачає надання режиму найбільшого сприяння щодо розпорядження інвестиціями та прогнозовано сприятиме збільшенню обсягів іноземних інвестицій в ключові галузі економіки України.

Також, здійснюються кроки, що сприятимуть стабільному розвитку економіки України та активізації інвестиційної діяльності, а саме, здійснюється робота в напрямі захисту прав інвесторів [4]:

- у рамках виконання Плану дій щодо поглиблення співробітництва між Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та Урядом України, розробленого з метою реалізації заходів, передбачених Меморандумом про взаєморозуміння між Організацією економічного співробітництва та розвитку і Урядом України щодо поглиблення співробітництва від 07.10.2014, здійснюються заходи щодо приєднання України до Декларації ОЕСР про міжнародне інвестування та багатонаціональні підприємства. Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 130-р схвалено проект Угоди (у формі обміну листами) між Урядом України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради Організації економічного співробітництва та розвитку.

- 15 березня 2017 року підписано Угоду між Урядом України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради Організації економічного співробітництва та розвитку.

Приєднання України до Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства та набуття членства в Інвестиційному комітеті ОЕСР надасть такі суттєві переваги для країни, а саме [4]:

- свідчитиме про запровадження Україною міжнародних стандартів здійснення інвестиційної діяльності;
- сприятиме залученню прямих іноземних інвестицій шляхом усунення обмежень щодо секторів, в яких іноземне інвестування заборонено та забезпечення національного режиму для транснаціональних корпорацій (далі – ТНК) відповідно до системи розвитку міжнародних стандартів у регулюванні відносин ТНК із країнами, що приймають їхні інвестиції;
- сприятиме поліпшенню конкурентного середовища та впливу на впровадження та розповсюдження інновацій;
- сприятиме реалізації принципів та стандартів соціальної відповідальності бізнесу згідно з керівними принципами ОЕСР щодо ведення відповідального бізнесу.

Одним із інструментів, що дозволить залучити в державний сектор економіки додаткові інвестиційні ресурси та сприятиме розвитку партнерських відносин держави та бізнесу, є державно-приватне партнерство (ДПП), яке сьогодні в умовах розвитку економіки нашої країни є актуальною формою співробітництва між державними та приватними партнерами, нагальною вимогою сьогодення. Впровадження механізму ДПП сприятиме реалізації державної політики, орієнтованої на міжнародні стандарти та чітко спрямованої на підвищення соціальних стандартів життя населення [5].

- Основними перевагами використання механізму ДПП для держави та суспільства, зокрема, є [5]:
- підвищення якості та своєчасності надання публічних послуг;
 - підвищення ефективності використання бюджетних коштів;
 - залучення додаткових фінансових ресурсів у створення/модернізацію інфраструктурних об'єктів;
 - підвищення зайнятості населення, стимулювання економічного зростання з широким використанням інновацій та сучасних технологій;
 - залучення всіх груп інтересів до реалізації стратегій соціально-економічного розвитку, посилення довіри та порозуміння у суспільстві.

Здійснюються заходи в напрямі розвитку інвестиційної інфраструктури, а саме [6]:

- продовжується робота з реалізації Закону України «Про індустріальні парки», яким передбачено державну підтримку облаштування індустріальних парків;

– проводиться робота щодо забезпечення методологічної та інформаційної підтримки суб'єктів індустріальних парків, сприяння в отриманні ними державної підтримки відповідно до законодавства, а також у залученні інвестицій для їхнього облаштування та функціонування.

Станом на 06.08.2018 до Реєстру індустріальних (промислових) парків вже включено 31 індустріальних парків (у 2017 році – 13 індустріальних парків, за перше півріччя 2018 року – 3 індустріальні парки). У 17 індустріальних парках визначено керуючі компанії. Крім того, в Україні функціонують індустріальні парки, які були створені ще до формування законодавчої бази щодо їх підтримки [5].

Не дивлячись на здійснені заходи в Україні, що сприятимуть стабільному розвитку економіки України та активізації інвестиційної діяльності, нажаль потенційних інвесторів насправді чекають серйозні виклики, втім вважаємо, що вони досить часто перебільшені та можуть бути мінімізовані шляхом сумлінного планування та врахування особливостей місцевого бізнесу. За умови високоякісної підготовки, інвестування у вітчизняну економіку, соціальну та екологічну сфери має хороші перспективи.

В Україні можна виділити такі фактори, які за думками інвесторів, негативно впливають на розвиток інвестиційної діяльності [7]:

- політичні та безпекові ризики, насамперед тривалий військовий конфлікт;
- корупція, особливо в сфері правосуддя;
- обмеження обігу земель сільськогосподарського призначення;
- жорстке регулювання руху капіталу (зокрема, часткові обмеження щодо сплати дивідендів та інвестиційних доходів за кордон);
- зарегульованість підприємницької діяльності;
- нестабільне та запутане законодавство, і зокрема, податкове.

Необхідно зазначити, що ряд науковців висловлюють свої думки, з приводу того, що необхідно зробити, щоб поліпшити та активізувати інвестиційну діяльність в Україні.

Так, Ткаченко Т.П., Шевичук Н.А. та Гончарук І.В. вважають, що першочерговими заходами щодо поліпшення рівня інвестиційної діяльності та привабливості можна назвати такі:

- реформування вітчизняного інвестиційного законодавства для створення системи взаємоузгоджених правових норм, що стимулюють інвестиційну активність вітчизняних підприємств;
- використання основних інструментів регуляторної політики для забезпечення розширення бази інвестиційних ресурсів;
- стимулювання залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки;
- мотивація до здійснення інвестиційної діяльності населенням через підвищення довіри до вітчизняного банківського сектору;
- надання державних гарантій інвесторам щодо захисту їх прав [8, с. 46].

Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тіщенко О.О. та Сапаров Е., акцентують увагу на тому що основними напрямками вдосконалення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів повинні стати:

- послідовне зниження тиску на інвесторів і відсутність диверсифікованих джерел інвестицій, нерівномірність їх розподілу між регіонами;
- створення дієвих механізмів управління інвестиційною діяльністю;
- реструктуризація економіки, пріоритетне залучення інвестицій у галузі, що особливо потребують капіталовкладень;
- мотивація суб'єктів господарювання стосовно довгострокових вкладень, а також населення щодо вкладення коштів в розвиток економіки, а не на споживання;
- стимулювання реінвестування;
- удосконалення інвестиційного законодавства та забезпечення його стабільності;
- забезпечення гарантій інвесторам; - відповідність між надходженням і витратами інвестиційних ресурсів [9, с. 122-125].

Очередько О.О. вважає, що в умовах існування економічних і політичних ризиків, внутрішніх, і зовнішніх, запорукою поліпшення інвестиційної діяльності підприємств в Україні є послідовне здійснення кроків, які задекларував уряд:

- проведення реформи судової системи і правоохоронних органів,
- здійснення системної протидії корупції,
- забезпечення прозорості державних закупівель,
- суттєва дерегуляція економіки відповідно до європейських стандартів ведення бізнесу [10, с. 30].

Щодо можливих шляхів поліпшення інвестиційного клімату в Україні та активнішого залучення прямих іноземних інвестицій в пріоритетні сектори національної економіки, Боярко І.М. та Гриценко Л.Л. зазначають, що на їх думку доцільною видається реалізація таких заходів:

- розбудова національної фінансової системи в напрямку створення механізмів довгострокового інвестиційного кредитування, конкурсного розподілу державних інвестиційних ресурсів, ефективної концентрації заощаджень населення для фінансування цілей економічного розвитку;

- прискорення реформування амортизаційної системи шляхом її лібералізації та посилення інвестиційної спрямованості;

- впровадження механізмів участі індивідуальних інвесторів в операціях на фінансовому ринку;

- створення надійної правової основи для стимулювання і залучення приватних інвестицій в інститути розвитку;

- розробка плану дій щодо формування сприятливого інвестиційного клімату у межах проголошених пріоритетів соціально-економічного розвитку, розробка регіональних планів підвищення інвестиційної привабливості областей з урахуванням особливостей їхнього ресурсного потенціалу;

- розвиток державно-приватного партнерства в підтримці інвестиційної та інноваційної діяльності;

- забезпечення постійної взаємодії органів виконавчої влади і підприємств, покращення інформаційного супроводження реалізації інвестиційних проектів;

- розвиток програм довгострокового кредитування індивідуальних інвестицій у тому числі в підвищення енергетичної економічності житла, освіти, житлове будівництво тощо [11, с. 123].

Усе вищевикладене, свідчить про те що рекомендації, що пропонуються науковцями щодо пожевлення інвестиційної активності, стосуються перш за все законодавчої бази, регулювання інвестиційної діяльності, організації ведення бізнесу, розвитку державно-приватного партнерства, співпраці з органи виконавчої влади тощо.

Досліджуючи інвестиційну діяльність підприємств в Україні та аналізуючи пропозиції науковців та експертів [6-11] щодо поліпшення та активізації припливу інвестиційних надходжень, вважаємо, що це можливо при вирішенні низки проблем, в першу чергу, на державному рівні. Для покращення рівня інвестиційної діяльності та інвестиційної привабливості, активізації інвестицій, в умовах забезпечення інвестиційної безпеки, пропонуємо:

- удосконалення нормативної законодавчої бази для покращення інвестиційного середовища країни;

- популяризація використання фінансового лізингу як нетрадиційного інвестиційного інструменту;

- структурна перебудова економіки на наукових принципах;

- удосконалення механізмів державного стимулювання інвестиційної активності, оцінка використання державних капіталовкладень підприємствами;

- вирівнювання платіжного балансу з метою запобігання зростанню боргової залежності держави та корпоративного сектору економіки і запобігання відтоку капіталу за кордон;

- розробка політики, спрямованої на захист інтелектуальної власності;

- розробка комплексу антикризових заходів, спрямованих на зниження темпів інфляції, стабілізації стану фондового ринку;

- поступовий перехід до складання річної звітності підприємств згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності;

- зменшення оподаткованого прибутку на певний відсоток інвестиційних витрат;

- надання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв.

Висновки. Визначено, що розвиток держави неможливий без достатнього рівня інвестицій, спрямованості їх в пріоритетні галузі національного господарства та ефективного використання. Інвестиції виступають важливим чинником прогресивного розвитку будь-якої економічної системи.

В Україні здійснюється інвестиційна діяльність, під якою слід розуміти практичні дії суб'єктів інвестиційної діяльності, які полягають у цілеспрямованому процесі знаходження необхідної кількості інвестиційних ресурсів, виборі відповідних об'єктів чи інструментів для їх вкладання, розробці і впровадженні поетапної інвестиційної програми чи стратегії та забезпеченні ефективної її реалізації з метою отримання прибутку [10].

Аналіз інвестиційної діяльності підприємств в Україні показав, що капітальні інвестиції мають тенденцію до зростання. Натомість прямі інвестиції, що залучаються в Україну з-за кордону, навпаки зменшуються, що свідчить про проблеми та стримування інвестиційної активності. Заходи

щодо активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання мають здійснюватись на всіх рівнях та етапах господарювання. Слід намагатися виробити сприятливий інвестиційний клімат не лише для іноземних інвесторів, але й для українських. Пожвавлення інвестиційної активності припустиме шляхом комплексних, рішучих, швидких, та послідовних дій, а також за сприянням взаємоузгодженої роботи керівництва, які піднімуть підприємницьку ініціативу на високий рівень, створять конкурентний осередок та додадуть економіці стимули ефективного розвитку.

Список використаних джерел

1. Кучменко В.О., Загоровська В.В. Інвестиційні ризики в економічній системі підприємства. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2017. № 2. С. 124-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2017_2_21. (дата звернення: 24.10. 2019).
2. Gutsalenko L., Wasilewski M., Mulyk T., Marchuk U., Mulyk Ya. Accounting control of capital investment management: realities of Ukraine and Poland. *Economic annals-XXI*. 2018. № 170 (3-4). P. 79-84. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V170-14>
3. Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 24.10. 2019)
4. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні за I півріччя 2019 року. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96> (дата звернення: 25.10. 2019)
5. Інвестиційна діяльність в Україні. URL: <https://mfa.gov.ua/ua/article/open/id/6349> (дата звернення: 25.10. 2019)
6. Суханова А. В. Інвестиційна діяльність підприємств в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 750-754.
7. Що приваблює потенційних інвесторів в Україні, а що – відштовхує? URL: <https://agronews.ua/node/73883> (дата звернення: 26.10. 2019).
8. Ткаченко Т.П., Шевчук Н.А., Гончарук І.В. Напрями оптимізації інвестиційної діяльності підприємств. *Агросвіт*. 2018. № 7. С. 45 -48.
9. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тіщенко О.О., Сапаров Е. Аналіз інвестиційного клімату України та шляхи його вдосконалення. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2013. № 3. С. 122-125.
10. Очерedyкo O.O. Перспективи розвитку інвестиційної діяльності підприємств України. *Менеджер*. 2016. № 4 (73). С. 24 - 31.
11. Боярко І.М. Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 400 с.

References:

1. Kuchmenko V. O., Zagorovska V. V. (2017). Investycijni ryzyky v ekonomichnij systemi pidpryemstva. [Investment risks in the economic system of the enterprise]. *Visnyk Zhytomyr'skogo derzhavnogo texnologichnogo universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky - Bulletin of Zhytomyr State Technological University. Series: Economic Sciences*, 2, 124-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2017_2_21. [in Ukrainian].
2. Gutsalenko L., Wasilewski M., Mulyk T., Marchuk U., Mulyk Ya. (2018). Accounting control of capital investment management: realities of Ukraine and Poland. *Economic annals-XXI*, 170 (3-4), 79-84. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V170-14> [in Ukrainian].
3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy: ofitsiyni sait [Government service of statistics of Ukraine: official web-site] URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
4. Informacijno-analitychni materialy shhodo investycijnogo klimatu v Ukrayini za I pivrichchya 2019 roku. [Information-analytical materials on the investment climate in Ukraine for the first half of 2019]. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96> [in Ukrainian].
5. Investycijna diyalnist v Ukrayini. [Investment activity in Ukraine] URL: <https://mfa.gov.ua/ua/article/open/id/6349> [in Ukrainian].

6. Suxanova A. V. (2017). Investy`cijna diyal`nist` pidpry`yemstv v Ukrayini. [Investment activity of enterprises in Ukraine]. *Global`ni ta nacional`ni problemy` ekonomiky` - Global and national problems of economy*, 17, 750-754. [in Ukrainian].

7. Shho pry`vablyuye potencijny`x investoriv v Ukrayini, a shho – vidshtovxuye ? [What attracts potential investors in Ukraine and what - repels ?]. URL: <https://agronews.ua/node/73883>. [in Ukrainian].

8. Tkachenko T.P., Shevchuk N.A., Goncharuk I.V. (2018). Napryamy` opty`mizaciyi investy`cijnoyi diyal`nosti pidpry`yemstv [Areas of optimization of investment activity of enterprises]. *Agrosvit - Agro-world*, 7, 45 -48. [in Ukrainian].

9. Shtal` T.V., Dobroskok Yu.B., Tishhenko O.O., Saparov E. (2013). Analiz investy`cijnogo klimatu Ukrayiny` ta shlyaxy` jogo vdoskonalennya [Analysis of the investment climate of Ukraine and ways to improve it]. *BIZNESINFORM - BUSINESS INFORM*, 3, 122-125. [in Ukrainian].

10. Ochered`ko O.O. (2016). Perspekty`vy` rozvy`tku investy`cijnoyi diyal`nosti pidpry`yemstv ukrayiny`. [Prospects for development of investment activity of Ukrainian enterprises]. *Menedzher – Manager*, 4 (73), 24 - 31. [in Ukrainian].

11. Boyarko I.M. & Gry`cenko L.L. (2012). Investy`cijny`j analiz: navchal`ny`j posibny`k. [Investment analysis]. Kyiv. Centr uchbovoyi literatury. [in Ukrainian].

Інформація про автора

МУЛИК Тетяна Олексіївна - кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри аналізу та статистики, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 13, e-mail: mulyk_t_o@ukr.net)

MULYK Tetiana - Candidate of Economic Sciences, PhD, Associate Professor, Head of the Analysis and Statistics Department, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 13, Soniachna Str., e-mail: mulyk_t_o@ukr.net)

МУЛЫК Татьяна Алексеевна - кандидат экономических наук, доцент, заведующая кафедры анализа и статистики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 13, e-mail: mulyk_t_o@ukr.net)

